

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 31 maja 2023 r.

Pozycja 197

POSTANOWIENIE

z dnia 15 lutego 2023 r.

Sygn. akt Ts 230/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

„w całości” ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602) „lub alternatywnie” art. 26 ust. 3 pkt 3 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, z art. 57 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 10 października 2022 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Sąd Rejonowy w K. VIII Wydział Karny wyrokiem z 21 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]) uznał skarżącego za winnego tego, że uczestnicząc 1 maja 2020 r. w zgromadzeniu w K. na ul. S., na drodze publicznej, kierując samochodem, wykroczył przeciwko przepisom ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (obecnie: Dz. U. z 2022 r. poz. 988, ze zm.; dalej: p.r.d.) w ten sposób, że naruszył zakaz wynikający z art. 26 ust. 3 pkt 3 p.r.d., jadąc wzdłuż po chodniku i przejściu dla pieszych, czym wyczerpał znamiona wykroczenia z art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, ze zm.). Za popełnione wykroczenie Sąd Rejonowy wymierzył skarżącemu karę grzywny. Apelację od powyższego orzeczenia złożyli skarżący i jego obrońca. Sąd Okręgowy w K. VII Wydział Karny – Odwoławczy wyrokiem z 30 sierpnia 2022 r. (sygn. akt [...]) utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie. W uzasadnieniu wskazał m.in., że przepisy p.r.d. są przepisami powszechnie obowiązującymi. Fakt, że skarżący był organizatorem zgromadzenia nie zwalniał go z obowiązku ich przestrzegania.

Wyrok Sądu Okręgowego, wskazany w skardze jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji został skarżącemu doręczony 26 września 2022 r.

Skarżący zarzucił, że „przepisy [p.r.d.], a w szczególności art. 26 ust. 3 pkt 3 ustawy jest niezgodny z art. 57 Konstytucji.(...) ogranicza bowiem zakres (obszar), cel i sposób

odbycia zgromadzenia publicznego w sposób powodujący iż zgromadzenie takie nie może odbyć się w miejscu i czasie przewidzianym przez organizatora z wykorzystaniem środków niezbędnych do zapewnienia odbycia zgromadzenia (pojazd z nagłośnieniem nie może poruszać się po placach lub chodnikach, nie może jechać wzdłuż przejścia dla pieszych, gdy jest to konieczne, nie może poruszać się wolno w tempie maszerujących jeśli tamuje ruch drogowy itd. itp.” (s. 7). Skarżący podniósł przy tym, że wolność zgromadzeń podlega wprawdzie ograniczeniom, ale z woli ustrojodawcy zakres tych ograniczeń „może wynikać wyłącznie z jednego konkretnego aktu prawnego regulującego zakres praw i obowiązków uczestników zgromadzenia. Nie może więc to być szereg przepisów rozproszonych w różnych aktach prawnych, ale jeden akt w którym każdy z potencjalnych uczestników zgromadzenia znajdzie komplet przepisów normujących jego prawa i obowiązki” (s. 4).

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 8 listopada 2022 r. zwrócił pełnomocnikowi skarżącego egzemplarz skargi konstytucyjnej opatrzony adnotacją „a/a” oraz dołączone do niego załączniki.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia warunków wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i przepisów ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji i doprecyzowującym go art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK przedmiotem skargi mogą być przepisy (ustawy lub innego aktu normatywnego) wykazujące podwójną kwalifikację. Będąc podstawą prawną ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżącego przez sąd lub organ administracji publicznej, muszą one prowadzić jednocześnie do naruszenia wskazywanych przez skarżącego konstytucyjnych wolności lub praw. Skarżący, który jest zobligowany do prawidłowego oznaczenia w skardze konstytucyjnej przedmiotu kontroli, musi wykazać, że zaskarżone przepisy posiadają taką podwójną kwalifikację, a więc, po pierwsze, że były podstawą prawną ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżącego oraz, po drugie, że to w treści normatywnej tych przepisów tkwi bezpośrednia przyczyna naruszenia określonych w Konstytucji wolności i praw skarżącego (por. art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK). Innymi słowy, musi istnieć ścisły, merytoryczny związek między treścią normatywną zaskarżonej regulacji, treścią wydanego na podstawie tej regulacji ostatecznego rozstrzygnięcia organu władzy publicznej, dotyczącego sfery wolności i praw konstytucyjnych skarżącego oraz określonym przez skarżącego w skardze konstytucyjnej naruszeniem przysługujących mu wolności lub praw konstytucyjnych (zob. postanowienie TK z 22 czerwca 2022 r., sygn. SK 7/21, OTK ZU A/2022, poz. 47).

2. W złożonej skardze zakwestionowana została „w całości” ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (obecnie: Dz. U. z 2022 r. poz. 988, ze zm.; dalej: p.r.d.).

Naruszenie prawa wyrażonego w art. 57 Konstytucji skarżący łączy z prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 30 sierpnia 2022 r. (sygn. akt [...]), utrzymującym w mocy orzeczenie uznające go za winnego popełnienia wykroczenia i wymierzającego mu za to karę grzywny.

Trybunał Konstytucyjny zauważa, że orzeczenie to (jak i poprzedzające je rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji) nie zostało wydane na podstawie całej ustawy, lecz tylko na podstawie art. 26 ust. 3 pkt 3 p.r.d., co wynika wprost z jego uzasadnienia. W związku z tym w zakresie pozostałych zakwestionowanych przez skarżącego przepisów p.r.d. skarga nie

spełnia podstawowej przesłanki wynikającej z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanej w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta stanowi podstawę odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu we wskazanym zakresie.

3. Skarżący „alternatywnie” zakwestionował także art. 26 ust. 3 pkt 3 p.r.d. Przepis ten ma następujące brzmienie: „Kierującemu pojazdem zabrania się jazdy wzdłuż po drodze dla pieszych lub przejściu dla pieszych, z zastrzeżeniem art. 33 ust. 6, art. 33a ust. 2 oraz art. 33b ust. 2”.

Trybunał zauważa, że dołączone do skargi orzeczenia uznają skarżącego za winnego popełnienia wykroczenia polegającego na naruszeniu przez niego art. 26 ust. 3 pkt 3 p.r.d., tj. powszechnie obowiązującego przepisu regulującego ruch drogowy. Żadne z rozstrzygnięć nie ogranicza natomiast możliwości zorganizowania ani odbycia zgromadzenia, nie stanowi też o jego rozwiązaniu. Pikieta, którą zorganizował i której przewodniczył skarżący odbyła się w zaplanowanym terminie i nie została w żaden sposób przez sąd ograniczona. W związku z tym nie można podzielić zarzutów sformułowanych w skardze, jakoby art. 26 ust. 3 pkt 3 p.r.d. „ogranicza[ł] (...) zakres (obszar), cel i sposób odbycia zgromadzenia publicznego w sposób powodujący iż zgromadzenie takie nie może odbyć się w miejscu i czasie przewidzianym przez organizatora (...)”. Z treści uzasadnień dołączonych do skargi wyroków wynika ponadto, że nie było powodów dla których skarżący, jako organizator zgromadzenia, był zmuszony naruszać przepisy p.r.d. Jak orzekł w wyroku z 21 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w K. VIII Wydział Karny (a co potwierdził sąd odwoławczy) „fakt uczestnictwa w zgromadzeniu posłużył w tym wypadku obwinionemu (...) jedynie za pretekst do łamania przepisów prawa regulujących ruch drogowy, do łamania ich na domiar złego ostentacyjnie i w obecności organów ochrony prawnej” (s. 3 uzasadnienia).

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że zaskarżony przez skarżącego art. 26 ust. 3 pkt 3 p.r.d. nie naruszył wyrażonej w art. 57 Konstytucji wolności zgromadzeń w taki sposób, w jaki skarżący wskazał w skardze konstytucyjnej. Rozpatrywana skarga w zakresie, w jakim jej przedmiotem jest art. 26 ust. 3 pkt 3 p.r.d. nie spełnia więc wymagań określonych w art. 53 ust. 2 i 3 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.